

LIETUVOS – PIETŲ AFRIKOS RESPUBLIKOS DVIŠALĖ PREKYBA

2021 m. balandžio 30 d.

I. Pietų Afrikos Respublikos ekonomika ir tarptautinė prekyba

Svarbiausi Pietų Afrikos ekonomikos sektoriai pagal sukuriamą pridėtinę vertę 2020 m. buvo pramonė (25%, iš jų 13% - apdirbamoji gamyba), viešasis administravimas, gynyba, švietimas, žmonių sveikatos priežiūra ir socialinis darbas (19%), didmeninė ir mažmeninė prekyba, remontas, transportas; apgyvendinimo ir maitinimo paslaugų veikla (15%), finansinė ir draudimo veikla (14%), informacija ir ryšiai (8,9%).

2020 m. Pietų Afrikos prekių eksportas siekė 75 mlrd. EUR. Prekyba su ES rinka sudarė 24% Pietų Afrikos prekių eksporto (į Vokietiją – 8,2%, Jungtinę Karalystę – 4,9%, Nyderlandus – 3,8%), o iš ES nepriklausančių šalių 11% eksporto vertės tenka Kinijai, 8,3% – JAV ir 4,4% – Japonijai.

2020 m. Pietų Afrikos importas siekė 60 mlrd. EUR ir 29% importo vertės teko ES valstybėms narėms (iš Vokietijos – 9,1%, Italijos – 2,6%, Jungtinės Karalystės – 2,5%), o iš ES nepriklausančių šalių – 21% importo atvežama iš Kinijos, 6,4% – JAV ir 5,2% – Indijos.

Šaltiniai: OECD, ICT Trade Map.

II. Lietuvos ir Pietų Afrikos Respublikos dvišalė prekyba

1 lentelė. Prekybos tarp Lietuvos ir Pietų Afrikos pagrindiniai rodikliai 2018-2020 m.

	2018		2019		2020	
	Dalis, %	Vieta	Dalis, %	Vieta	Dalis, %	Vieta
Prekės						
Šalies dalis bendrame Lietuvos prekių eksporte	0.1 %	51	0.4 %	32	0.2 %	41
Šalies dalis lietuviškos kilmės prekių eksporte	0.2 %	44	0.6 %	28	0.3 %	37
Šalies dalis Lietuvos prekių reeksporte	0.01 %	83	0.01 %	82	0.01 %	82
Šalies dalis Lietuvos prekių importe	0.2 %	36	0.1 %	40	0.1 %	42
Paslaugos						
	2018	2019	2020			
Šalies dalis Lietuvos paslaugų eksporte	0.03 %	58	0.03 %	59	0.05 %	55
Šalies dalis Lietuvos paslaugų importe	0.04 %	66	0.04 %	68	0.02 %	70

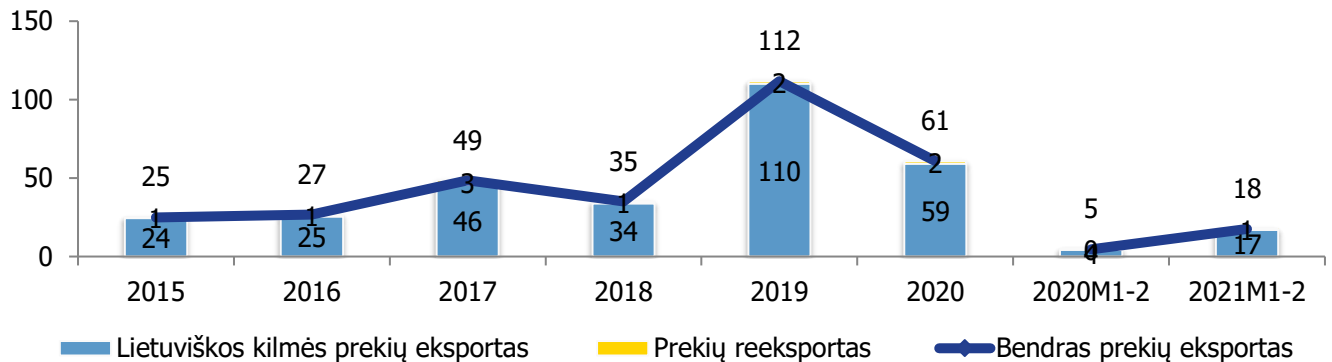
Šaltiniai: Lietuvos statistikos departamentas, Lietuvos bankas ir VŠĮ „Versli Lietuva“ skaičiavimai.

III. Prekyba prekėmis

2020 m. Pietų Afrika užėmė 41 vietą Lietuvos prekių eksporto rinkoje kuriai teko 0,2% (61 mln. EUR) viso Lietuvos prekių eksporto. Beveik 97% Lietuvos prekių eksporto į Pietų Afriką 2020 m. sudarė lietuviškos kilmės prekių eksportas, o likusią dalį (2,8%) – prekių reeksportas. Palyginti su 2019 m. Lietuvos prekių eksportas į Pietų Afriką sumažėjo 46%, daugiausiai dėl javų eksporto mažėjimo. Per 2021 m. sausio-vasario mėn. bendras Lietuvos prekių eksportas į Pietų Afriką palyginti su atitinkamu 2020 m. laikotarpiu didėjo 284% arba 13 mln. EUR.

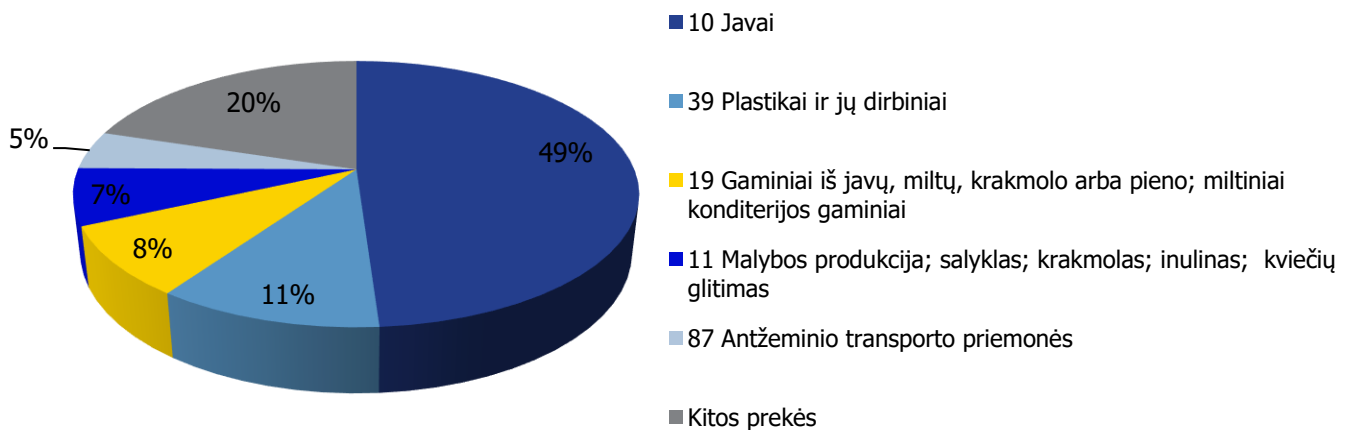
1 pav. Lietuvos prekių eksportas į Pietų Afriką, 2015-2021 m. 1-2 mėn., mln. EUR

Šaltiniai: Lietuvos statistikos departamentas ir VŠĮ „Versli Lietuva“ skaičiavimai.

Lietuviškos kilmės prekėms Pietų Afrika 2020 m. buvo 37 eksporto rinkos, kuriai teko 0,3% (59 mln. EUR) viso lietuviškos kilmės prekių eksporto. Lietuviškos kilmės prekių į Pietų Afriką eksporto struktūroje didžiausią dalį sudarė javai – 49% arba 29 mln. EUR (9-a didžiausia eksporto rinka), plastikai ir jų dirbiniai – 11% arba 6,4 mln. EUR (28-a didžiausia eksporto rinka), gaminiai iš javų, miltų, krakmolo arba pieno – 8,5% arba 5,0 mln. EUR (11-a didžiausia eksporto rinka), malybos produkcija – 6,9% arba 4,1 mln. EUR (11-a didžiausia eksporto rinka), antžeminio transporto priemonės – 4,6% arba 2,7 mln. EUR (13-a didžiausia eksporto rinka). Palyginti su 2019 m. lietuviškos kilmės prekių eksporto vertė į Pietų Afriką sumažėjo 46% arba 51 mln. EUR. Labiausiai mažėjimą lėmė javai. Per 2021 m. sausio-vasario mėn. lietuviškos kilmės prekių eksportas į Pietų Afriką, palyginti su atitinkamu 2020 m. laikotarpiu, didėjo 284% arba 13 mln. EUR.

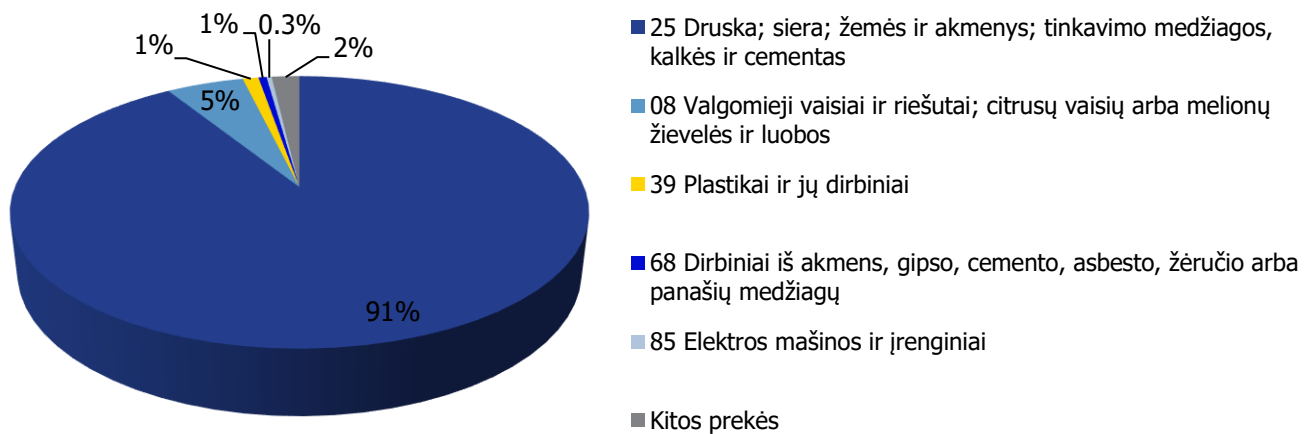
2 pav. Lietuviškos kilmės prekių eksporto į Pietų Afriką struktūra 2020 m.

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas.

2020 m. Pietų Afrika užėmė 42 vietą Lietuvos prekių importo rinkoje ir jai teko 0,1% (33 mln. EUR) viso Lietuvos prekių importo. Iš Pietų Afrikos 2020 m. daugiausia importuota druskos; sieros; žemių ir akmenų; tinkavimo medžiagų, kalkių ir cemento – 91% arba 30 mln. EUR (2-a didžiausia importo rinka), valgomųjų vaisių ir riešutų – 5,2% arba 1,7 mln. EUR (22-a didžiausia importo rinka), plastikų ir jų dirbinių – 1,1% arba 351 tūkst. EUR (48-a importo rinka), dirbinių iš akmens, gipso, cemento arba panašių medžiagų – 0,5% arba 179 tūkst. EUR (29-a didžiausia importo rinka). Palyginti su 2019 m. prekių importas iš Pietų Afrikos sumažėjo 28%.

3 pav. Lietuvos importo iš Pietų Afrikos struktūra 2020 m.

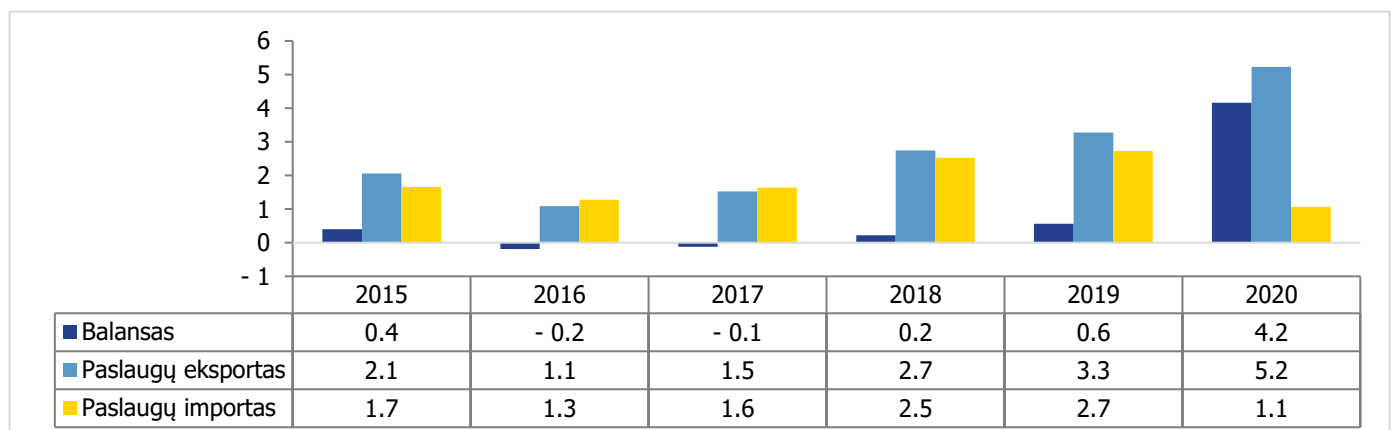

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas.

IV. Prekyba paslaugomis

2020 m. Pietų Afrika užėmė 55 vietą Lietuvos paslaugų eksporto rinkoje, kuriai teko 0,05% (5,2 mln. EUR) viso Lietuvos paslaugų eksporto. Paslaugų importas iš Pietų Afrikos siekė 1,1 mln. EUR, tai sudarė 0,02% viso Lietuvos paslaugų importo 2020 m., o Pietų Afrika buvo 70-a tiekėja paslaugų importuotojams Lietuvoje.

4 pav. Lietuvos ir Pietų Afrikos užsienio prekyba (paslaugos) 2015-2020 mln. EUR

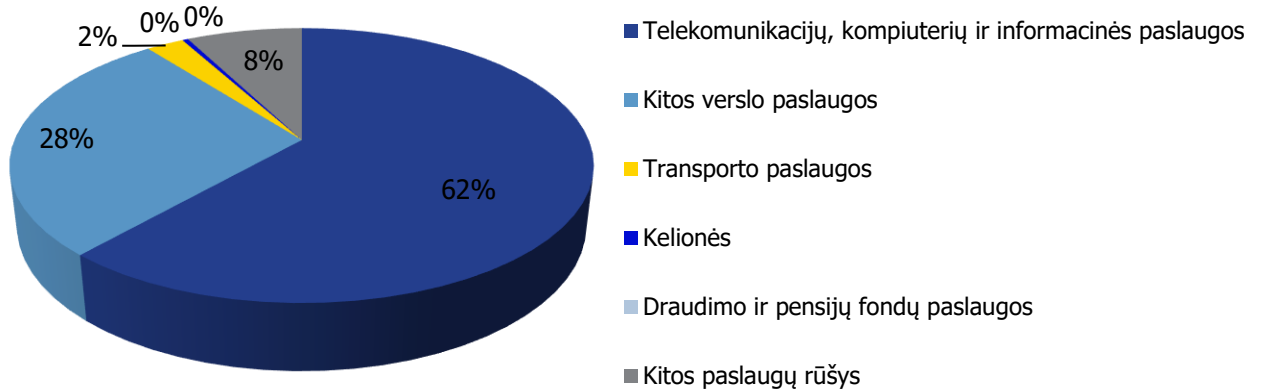

Šaltinis: Lietuvos bankas.

2020 m. iš Lietuvos į Pietų Afriką daugiausia buvo eksportuota telekomunikacijų, kompiuterių ir informacinių paslaugų – 62% arba 3,2 mln. EUR (29-a didžiausia eksporto rinka), kitų verslo paslaugų – 28% arba 1,5 mln. EUR (41-a eksporto rinka), transporto paslaugų – 2,5% arba 130 tūkst. EUR (82-a eksporto rinka), kelionių – 0,4% arba 20 tūkst. EUR (74-a eksporto rinka). Per 2020 m. Lietuvos paslaugų eksporto vertė į Pietų Afrikos rinką padidėjo 59% iki 5,2 mln. EUR.

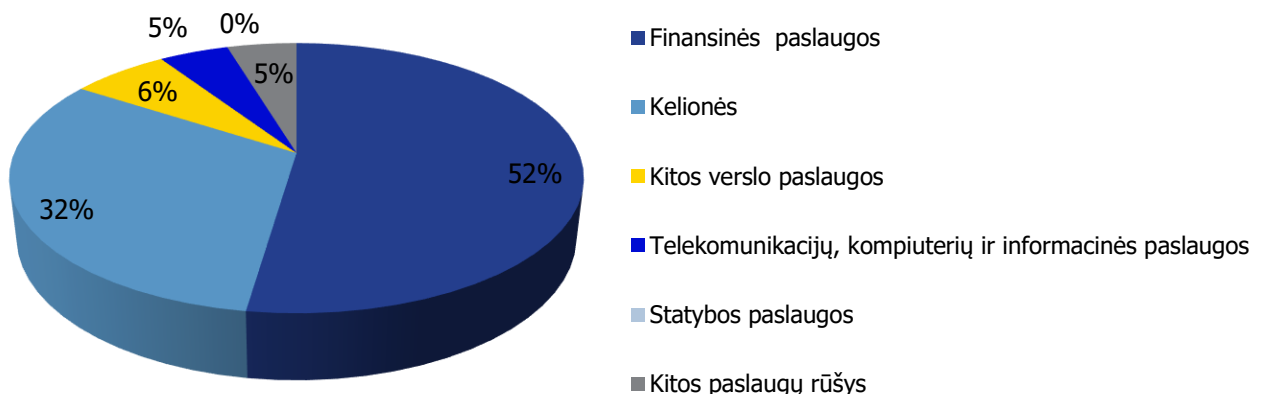
5 pav. Paslaugų eksporto iš Lietuvos į Pietų Afriką struktūra 2020 m.

Šaltinis: Lietuvos bankas.

2020 m. iš Pietų Afrikos į Lietuvą daugiausiai buvo importuota finansinių paslaugų – 52% arba 560 tūkst. EUR (29-a didžiausia importo tiekėja), kelionių – 32% arba 340 tūkst. EUR (48-a importo tiekėja), kitų verslo paslaugų – 6,5% arba 70 tūkst. EUR (69-a importo tiekėja), telekomunikacijų, kompiuterių ir informacinių paslaugų – 4,7% arba 50 tūkst. EUR (55-a importo tiekėja). Per 2020 m. paslaugų importo vertė iš Pietų Afrikos sumažėjo 61% iki 1,1 mln. EUR.

6 pav. Lietuvos paslaugų importo iš Pietų Afrikos struktūra 2020 m.

Šaltinis: Lietuvos bankas.

V. PERSPEKTYVŪS SEKTORIAI

Eksporto galimybių vertinimo modeliu (EGVM)¹ nustatyta apie 502 prekių grupių (6 ženklų kombinuotosios nomenklatūros lygiu), turinčių geriausias galimybes lietuviškos kilmės prekių eksportui į Pietų Afrikos rinką. Perspektyviausi sektoriai lietuviškos kilmės prekių eksportui į Pietų Afriką yra šie: chemijos pramonės produktai, mašinos ir įrengimai, maisto produktai bei augalininkystė, gyvulininkystė, medžioklė bei susijusių paslaugų veikla.

2 lentelė. Didžiausią eksporto potencialą Pietų Afrikos rinkoje turintys Lietuvos sektoriai pagal EGVM.

Pramonės šaka (pagal EVRK 2 red.)	Potencialios eksporto galimybės
IŠ VISO	502
Chemikalų ir chemijos produktų gamyba	100
Niekur kitur nepriskirtų mašinų ir įrangos gamyba	74
Maisto produktų gamyba	64
Augalininkystė ir gyvulininkystė, medžioklė ir susijusių paslaugų veikla	34
Popieriaus ir popieriaus gaminių gamyba	27
Kompiuterinių, elektroninių ir optinių gaminių gamyba	26
Pagrindinių metalų gamyba	24
Kitų nemetalo mineralinių produktų gamyba	21
Kita gamyba	17
Metalo gaminių, išskyrus mašinas ir įrenginius, gamyba	14
Kitos	101

Šaltinis: UN Comtrade, Lietuvos statistikos departamentas ir VŠĮ „Versli Lietuva“ skaičiavimai.

¹ Eksporto galimybių vertinimo modelis (EGVM) naudojamas perspektyvių eksporto galimybių identifikacijai. Modelis atsižvelgia į atskleistąjį santykinį pranašumą (produktus, kuriuose Lietuva turi santykinį pranašumą eksporto rinkose), nagrinėjamo produkto trumpalaikį ir ilgalaikį importo vertės augimą, importo rinkos dydį, rinkos koncentracijos laipsnį (kuo indeksas mažesnis, tuo lengvesnis produkto įvedimas į rinką) ir importo muitus.